

POGRAŻONY (31) *part praet pass pf*

pograżony (28), **pogrężony** (3); pogrężony *KochPs, KochPieś*; pograżony : pogrężony *Mącz* (4:1).

pograżony (23), **pograżon** (8).

Oba o jasne.

sg *m N* pograżony (9), pograżon (7); ~ (*praed*) pograżon (7) *RejPs, GliczKsiąż, RejPos* (2), *RejPosWstaw, KochPs, WysKaz*, pograżony (6) *SkarJedn, SkarŻyw* (3), *WujNT* (2). ◊ *A* pograżon(e)go (3), pogrężony (1). ◊ *f N (attrib)* pograżona (3), pogrężona (1). ◊ [*n N* pograżon(e).] ◊ *pl N m pers* pograż(e)ni (5). ◊ *G* pograżonych (1). ◊ *D* pograżonym (1).

Sł stp s.v. pogrążyć, Cn: niepograżony, Linde XVII – XVIII w. s.v. pogrążyć.

Zanurzony (31) :

a. *W* *plynie; suppressus Mącz, Calep; demersus, depressus, mersus Mącz; demissus Calep* (29) : *Demissus – Spufzczony, Pograżony. Calep* 303b, 1035b.

pograżony w czym (1): Gdzie Ian Apoftoł gdy wrzucony w ogień/ y w wrzącym oleiu pograżony był/ á żadney ízkody nieodniofl *SkarŻyw* 408.

Przen (17) :

Wyrażenie: »pograżony w milczeniu wiecznym, w wiecznej nocy« = *zmarły* [*szyk 1:1*] (1:1): By mnie był pan nie dodał fám fwéy pomocy/ Dawno bych iuż był w wiecznéy pogrężon nocy. *KochPs* 142; Siłá mężnych było/ którym śmierć przy oyczyźnie miłá. Ale wżyfcy w milczeniu wiecznym pograżeni *KochMuza* 27.

a) *O przeżyciach, kolejach losu* (2) :

pograżony czym (1): áby człowiek pokutuiący zbytnim ímutkie^m nie był pograżony *WujNT* 627.

pograżony w czym (1): *Mersus secundis rebus, W ízczęściu pograżony/ Vtopiony. Mącz* 218b.

b) *O grzechu i potępieniu wiecznym* (9) :

Wyrażenia: »pograżony w głębokości« (2): *kthorego [Boga] profimy tzyftym íercem/ dokąd íełtełmy ná tym íwiecie/ ábyłmy niebyli pograżeni zá grzechy náłze w głębokości KrowObr* 173, 69v.

»w grzechach, za grzechy, [*grzechy*] pograżony« [*w tym: w czym* (2)] [*szyk 2:2*] (2:2): *KrowObr* 69v, 173; rácz [...] náuczyc mię człowieká w grzechách bárzo pograżonego/ záchowác [...] przykazanie twoie. *LatHar* 297, 420; [*i wracza się naga vboga, lacznancza nycz sobye stak wylkiey oyczowskyey szcudroblywosczy nyepzynoszancz, chiba misernego ssamnyenya ktore grzechi a sromem íest pograzone ModlKobiet* 9v].

»do piekła, na dno piekielne pograżony« (4:1): *KromRozm I D2; WujJud* 134; *Nienáfládny Pháraonowey zátwárdziałości/ ábyś znim ná dno piekielne pograżony nie zginął. SkarŻyw* 168, 444; *Y ty Káphárnáumie/ ktoryś fię áż do niebá wyniołł/ áż do piekła będziefz pograżony [ad infernum demergeris]. WujNT Luc* 10/15.

Szereg: »strącony i pograżony« (1): *widziálám iako tá twoiá ítolicá na ktorey fiedzifz/ vpácć ma: á ty do piekła ítrącony/ y pograżony być małz SkarŻyw* 444.

c) *Ukryty* (4) : *Emersit hoc uno modo depressa veritas, Tym yednym obyczáyem/ pograżona prawdá ná íwiatłość wyfzłá. Mącz* 218c.

Wyrażenia: »na głębokości pogrążony« (1): Demersa in profundo veritas, Prawdą ná głębokości pogrążona/ zâkopána. *Mącz* 218c.

»pogrężony w twardej nocy« = *niewiadomy, nieznany* (1): A przyŹly czas Bóg ma w mocy/ Pogrężony w twárdéy nocy. *KochPieś* 47.

Szereg: »zaduszon albo pogrężon« (1): Depressa veritas, ZâduŹzoná álbo pogrężoná. *Mącz* 321a.

a. *Zagłębiający się w wodzie; tonący, zatapiany* (9) : Suppressa navis, Pogrążona/ zâtoniona. *Mącz* 321c; wołâc do tego potrzebâ/ który Piotrá tonącego/ á Páwłâ iuż niemal pogrążonego/ z ciáfney bârzo toniey wyŹwobodził/ áby cię potęźnie iego prâwicâ wŹpierâłá *LatHar* 3.

pogrążon od czego (1): żeby od ciężaru okręt nie był pogrążon/ co máiâ droźŹzego precz wyrzuciâ. *WysKaz* 12.

Wyrażenia: »na dno pogrążon« (1): áby tákowy grzeŹnik w wodzie ná dno był pogrążon *GliczKsiâż* D8.

»pogrążon(y) w głębokość morskâ, do głębokości morskiej« [*szyk 3:1*] (3:1): A ktokolwiek da pogorŹzenie s siebie iednemu z málucźkich tákich/ kthorzy w mię wierzâ/ Źlufznaby byłâ rzecz áby mu kâmieñ mŹyñłki był wwiâzan v Źywie iego/ á iźby był pogrążon do głębokości morŹkiej. *RejPos* 329 [*przekłâd tego samego tekstu* (2)] 262; *RejPosWstaw* [41²]v; *LatHar* 258.

»w wodzie pogrążon« (1): *GliczKsiâż* D8 cf »na dno pogrążon«.

Przen [*czym*] (1) : w ktorey [*łódce, tj. stolicy apostolskiej*] kto Źię ná on brzeg wieczney oyczyzny przewozi/ nigdy Źaden niedowiârŹtstwem y Heretyctwem pogrążony być nie może. *SkarJedn* 144.

b. *Ugręźły; przen* (1) :

Wyrażenie: »pogrążon błotem« (1): WYbaw proŹŹe co rychley mnie moy panie/ ábowiem ieŹtem prâwie pogrążon błotem/ w ktorem dnâ nieŹtawa *RejPs* 100.

c. *Zagrzebany w czymś sypkim* [*w czym*] (1) : Tâm [*w morzach piaszczystych*] doŹyć mumiey/ to ieŹt ludzi w pialku pogrążonych. *BielKron* 263v.

Synonimy: ponurzan, ponurzony, zanurzony, zatonęły, zatoniony, zatopiony.

Cf **NIEPOGRAŻONY, POGRAŻYĆ, POGRAŻYĆ SIĘ**